

26 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Heilige Geest.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 maart 2013.

Op 16 april 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], [Overste] van de Congregatie van de Heilige Geest.

Op 4 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, tevens mantelzorgster, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam], [Overste] van de Congregatie van de Heilige Geest.

2. De klacht

2.1. Klager werd op dertienjarige leeftijd, in [jaartal], door zijn ouders op het [pensionaat] in [plaats] geplaatst.

Op een dag werd klager door iemand uit de klas gehaald en werd hij neergezet in een van de spreekkamers die vlakbij de voordeur van het pensionaat gesitueerd waren. Vervolgens kwam aangeklaagde binnen die seksuele voorlichting aan klager zou geven. Aangeklaagde had een boek bij zich waarin erotisch getinte foto's stonden. Hij vertelde hierbij een verhaal aan klager over hoe een man en een vrouw het seksuele leven leiden om kinderen te kunnen krijgen. Na verloop van tijd vroeg aangeklaagde aan klager of hij al een erectie had gekregen. Omdat klager niet durfde te liegen zei hij 'ja'. Hierop trok aangeklaagde de broek van klager naar

beneden en begon aan de penis van klager te zuigen. Ook pakte hij de arm van klager en bracht zijn arm onder zijn kazuifel (*de Klachtencommissie begrijpt dat 'toog' bedoeld wordt*). Klager moest aangeklaagde aftrekken. Aangeklaagde raakte hier zo opgewonden van dat hij klager anaal verkrachte. Klager werd stevig door aangeklaagde vastgehouden en over een tafel heen gelegd, hij kon geen kant op. Hij voelde dat hij aangeklaagde met zijn geslachtsdeel binnendrong in zijn anus. Dit deed veel pijn. Klager voelde het sperma van aangeklaagde langs zijn benen naar beneden lopen. Vervolgens moest klager mee naar de toiletruimte naast de spreekkamer. Aangeklaagde ging in zijn blootje op een van de toiletten zitten en wenste dat klager hem oraal bevredigde. Klager weigerde dit, beet in de stijve penis van aangeklaagde en rende weg. Hij kwam broeder [naam] tegen die hem een zalfje gaf om op zijn anus te smeren. Daarmee was de kwestie afgedaan.

Omdat het seksueel misbruik door aangeklaagde klager dwars zat, is klager naar het politiebureau in [plaats] gegaan. Daar vertelde hij wat aangeklaagde hem had aangedaan. De betreffende politieagent reageerde met de woorden: 'Godverdomme, is het weer zover?' Een aangifte werd echter niet opgemaakt, omdat klager minderjarig was. Wel werd de moeder van klager gebeld, maar zij bagatelliseerde het verhaal en deed alsof er niets aan de hand was.

Klager heeft op een later moment geprobeerd met zijn moeder te praten over hetgeen aangeklaagde hem had aangedaan. Zijn moeder zei hem echter dat hij er beter over kon zwijgen. Er was immers geen bewijs en het was ook maatschappelijk niet verstandig erover te spreken. Daarbij genoot de R.-.K. Kerk veel aanzien en de moeder van klager wilde daar geen kwaad over spreken.

2.2. Als gevolg van het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft klager zich lange tijd smerig en lelijk gevoeld. Hij voelde zich een outcast en had een minderwaardigheidsgevoel. Bij klager ontstond het idee dat hij het seksueel misbruik misschien zelf had uitgelokt. Hij ging aan zichzelf twijfelen. Ook had klager veel verdriet van hetgeen aangeklaagde hem aan had gedaan. Aanvankelijk keek klager namelijk erg op tegen de priesters. Klager heeft zelfs op enig moment nog overwogen om zelf het seminarie te volgen.

Klager heeft van [periode] bij de Politie gewerkt. Met name de periode dat klager bij de afdeling [afdeling] werkte, heeft hij als zeer moeilijk ervaren. Klager kreeg een burn-out. Als gevolg van een dienstongeval is klager uiteindelijk noodgedwongen gestopt met zijn werk bij Politie. Sindsdien is klager arbeidsongeschikt.

De herinneringen aan het misbruik komen steeds vaker terug in de gedachten van klager. Ook heeft hij last van nachtmerries. Nog altijd herinnert klager zich het sperma van aangeklaagde dat hij langs zijn benen voelt lopen.

Klager heeft nooit professionele hulp gezocht.

2.3. Klager wenst met zijn klacht hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan een plek te kunnen geven en het te kunnen afsluiten. Voorts wenst klager een schadevergoeding te ontvangen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat in de archieven van de Congregatie niets is teruggevonden waaruit kan volgen dat het bevoegd gezag binnen de Congregatie op de hoogte

was van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Wel is de Overste bekend met meerdere klachten wegens seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Duidelijk is dat aangeklaagde zich in het verleden schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. Dit wordt door de Congregatie ook erkend.

De Overste heeft namens de Congregatie zijn verontschuldigingen aangeboden aan klager. Klager treft geen enkele blaam voor hetgeen is gebeurd. Het is aangeklaagde geweest die op gruwelijke wijze misbruik heeft gemaakt van zijn positie als leerkracht en als religieus.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 51 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Onder het mom van seksuele voorlichting liet aangeklaagde erotisch getinte plaatsjes aan klager zien. Toen klager hiervan een erectie kreeg, deed aangeklaagde de broek van klager naar beneden en begon aan zijn penis te zuigen. Tegelijkertijd geleidde hij de hand van klager naar zijn eigen geslachtsdeel, zodat klager hem kon aftrekken. Dit resulteerde er uiteindelijk in dat aangeklaagde klager anaal penetreerde met zijn penis. Hierna dwong aangeklaagde klager om hem oraal te bevredigen. Tot orale bevrediging van aangeklaagde door klager is het niet gekomen. Klager kon hieraan ontkomen door aangeklaagde in diens geslachtsdeel te bijten en vervolgens weg te rennen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de klacht van klager ondersteund door diverse andere –reeds gegrond verklaarde– klachten jegens aangeklaagde, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T389, 2010T176, 2011T350, 2011T483 en 2011T504. Zo wordt in de gegrond verklaarde klachten onder de nummer 2010T176, 2011T350, 2011T483 ook gesproken over het tonen van naaktfoto's van vrouwen en mannen door aangeklaagde aan de betreffende klagers. Dit mondde dan uit in het moeten dulden van orale en handmatige aanrakingen door aangeklaagde ofwel het met zalf laten insmeren van de geslachtsorganen van de betreffende klager door aangeklaagde. In de gegrond verklaarde klachten onder nummer 2011T 504 respectievelijk 2011T389 wordt gesproken over het oraal bevredigen van aangeklaagde als ook een poging tot het anaal binnendringen van het lichaam van één van deze klagers.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Klager keek erg op tegen de priesters in het pensionaat en dacht er zelfs over na zelf het seminarie te volgen. Aangeklaagde heeft van zijn positie ten opzichte van klager op zeer grove wijze misbruik gemaakt.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Heilige Geest de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 26 juni 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.